

Metsäjänis

Skogshare

Lepus timidus

Luontodirektiivin laji (liite V)

BOR suojelutaso epäsuotuisa riittämätön, heikkenevä

ALP suojelutaso suotuisa

Koodi: 1334

Rauhoitusaika (MetsA 170/2011)

Ahvenanmaalla rauhoitusaika (ÅFS 5/2009)

Uhanalaisuusluokka (IUCN): silmälläpidettävä (NT)

Kuva: Riku Lumiaro

Luonnehdinta

Metsäjänis on pituudeltaan 46–61 cm ja painoltaan 2–5,8 kg. Selkäpuoli on kesällä tumman harmaanruskea. Talviturkki on kauttaaltaan valkea, vain korvien kärjet ovat aina mustat. Töpöhäntä on valkoinen koko vuoden. Metsäjäniksen erottaa rusakosta siitä, että metsäjäniksellä on lyhyemmät korvat, kokovalkea häntä ja talvella rusakko ei vaihda täysin valkoista talvipukua.

Elinympäristö ja levinneisyys

Metsäjäniksen levinneisyys kattaa koko Suomen tuntuireilta saaristoon. Se viihtyy metsissä, mutta pohjoisessa sitä voidaan tavata avoimessa maastossa jopa puuran yläpuolella. Mieluinen elinympäristö löytyy soiden reunoilta, purojen varsilta, järvien ja jokien rantapensaikosta, hakkuuaukeilta sekä teiden ja peltojen laidamilta nuorista metsistä. Poikaset metsäjänis synnyttää kasvillisuuden suojaan. Jäniksen elinpiiri on kohtalaisen pieni (muutamasta hehtaarista muutama neliökilometriin) ja se on tyyppillisesti hyvin paikkauskollinen.

Nykytila ja uhkatekijät

Metsäjäniskannat ovat pienentyneet keskimäärin noin 40 % viimeisen 30 vuoden aikana kaikkialla Etelä-Suomessa, eivätkä kannanvaihtelut ole enää normaalit. Varsinainen romahdus tapahtui jo 1990-luvun lopulla, mutta suunta on jatkunut samana. Jälkitiheydet laskivat 2000-luvulla koko maan tasolla 27 %. Laji on taantu-

misestaan huolimatta edelleen yleinen Suomessa. Tarkkaa syytä vähenemiseen ei tiedetä, mutta syitä on todennäköisesti useita. Metsäjänis on sopeutunut lumiin, kylmiin talviin ja ilmaston lämpeneminen voi aiheuttaa sille vaikeuksia. Valkoinen suojaväri ei toimi eikä lumella kantavista jaloista ole etua petoihin ja kilpailijoihin nähden lumettomassa maassa. Tehometsätalouteen liittyvä vesakoiden poisto vähentää sekä jäniksen ravintoa että suojapaikkoja. Vastaavasti rusakko on yleistynyt ja se sekä kilpailee että mahdollisesti myös risteytyy metsäjäniksen kanssa. Metsäjänissaalis on viime vuosina ollut noin 200 000 yksilöä/vuosi, mikä on noin puolet 1990-luvun alun saalismääristä. Metsästyspaineella ei ole osuutta kannan romahtamiseen. Ketun lisäksi myös runsastunut ilveskanta on voinut osaltaan vaikuttaa kannan alama-keen.

Hoidosuositukset

Metsäjäniksen hoidosta vastaa maa- ja metsätalousministeriö ja sen alainen riistahallinto.

Lähteet

- Helle, P. & Wikman, M. 2013: Vuoden 2012 talvikolmiolaskennan tuloksia. - Riistan- ja kalantutkimus..
- Linden, H, Hario, M & Wikman, M. (toim.). 1996. Riistan jäljille. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos, Helsinki. 208 s.
- Kauhala, K. & Helle, P. 2007. Metsäjäniskanta on pienentynyt voimakkaasti. Riista- ja kalatalous – Selvityksiä 3/2007. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos 12 s.